

5.11.2007
KL → HUYS
y/l

Rajavartiolaitoksen lausunto
05.11.2007
N:o 2009/00/2007

LAUSUNTO

RAJAVARTIOLAITOSTA KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN TOIMIVUUDESTA JA SOVELTAMISESTA Rajavartiolaki 15.7.2005/578

YLEISTÄ

Tulliliitto ry korostaa lausunnossaan, että lakimuutoksella pyrittiin ainoastaan Rajavartiolaitoksen toimialaan kuuluvan henkilöiden maahantuloa koskevien rajatarkastustoimivaltuuksien täsmentämiseen eikä sillä ole vaikutusta viranomaisen, erityisesti Tullin ja Rajavartiolaitoksen keskinäisiin toimivaltuuksiin eikä siihen, miten näitä tehtäviä käytännössä suoritetaan vakiintuneiden käytäntöjen mukaisesti.

Tulliliitto ry piti tärkeänä omassa lausunnossaan 12.4.2005 lain valmisteluvaiheessa, että erityisesti rikosten ennalta estämistä ja selvittämistä koskevan luvun osalta noudatetaan Tullin ja Rajavartiolaitoksen keskinäisessä yhteistyössä seuraavia periaatteita, jotka on kirjattu Rajavartiolaitoksen ja Tullihallituksen välisessä yhteisymmärrysmuistiossa vuonna 2004:

- Kummankin viranomaisen perustehtävät ja toiminta-ajatus määritellään selvästi.
- Kummankin viranomaisen toiminnan pääpaino on sen omien ydintehtävien tehokkaassa suorittamisessa.
- Viranomaisten yhteistyöllä luodaan lisäarvoa, joka perustuu kummankin viranomaisen ydintehtäviin ja erikoisosaamiseen.
- Kumpikin viranomainen keskittyy pääasiallisen vastuualueensa rikosten ennalta estämiseen, paljastamiseen ja selvittämiseen.
- Viranomaisten toissijaisten tehtävien kohdalla voi olla päällekkäisiä toimivaltuuksia kustannusten pienentämiseksi.

Tulliliitto ry:n jäsenistön kannalta lausuntopyynnön liitteen 2 kohdat 7, 9 ja 11 ovat olennaiset. Näistä kohdissa 7, Yhteistyön käytännöntason järjestelyt Poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen kesken, ja 9.1 YJT rajanylityspaikoilla, avoimna tai keskenään sopimatta olevat kysymykset ratkennevat valmisteilla olevan PTR-lain myötä.

Tulliliitto ry haluaa kiinnittää huomiota rikosasioiden käsittelyyn, Rajavartiolain 6 luku, lausuntopyynnön liite 2 kohta 11. Lakiteksti sinänsä on selkeä, mutta toiminta toimipaikoittain on edellyttänyt erilaisia soveltamismalleja, erityisesti molempien virastojen resurssit huomioon ottaen. Soveltamismalleissa toimivaltuuksien käytöstä ja voimavarojen tarkemmasta suuntaamisesta on yhteisymmärrysmuistion mukaisesti sovittu valtakunnallisesti, alueellisesti tai paikallisesti.

HENKILÖSTÖN KOKEMUKSIA RAJAVARTIOLAIN SOVELTAMISESTA

Rikosasioiden käsittelyssä Tullin henkilöstön kannalta ongelmallisia tilanteita toimipaikoilla on syntynyt silloin, kun alueellisiin sopimuksiin ei ole sitouduttu. Tullin henkilöstöä hämmäntäneet tapaukset ovat olleet seurausta siitä, ettei Rajavartiolaitos ole sovitusti ilmoittanut Tullille rikostorjuntatoimenpiteistä, esimerkkinä Rajavartiolaitoksen huumausaineiden etsintään koulutettujen koirien käyttö rajatoimipaikoilla, tai Rajavartiolaitoksen esitutkintaan liittyvistä tutkintatoimenpiteistä tullirikosasiassa, josta ei ole sovitusti ilmoitettu Tullille.

Rajavartiolaitos ei aina ole huomionnut asiakkaan ilmoittamisoikeutta Tullille. Itärajan rajanylityspaikoilla on ollut tapauksia, joissa matkustajia on ohjattu Rajavartiolaitoksen järjestämään tarkastukseen välittömästi passintarkastuspisteestä tai jopa ennen passintarkastusta, jolloin maahan saapuvalla matkustajalla ei ole ollut mahdollisuutta puna-vihreä -kaistoista valiten taikka muuten ilmoittaa mukanaan olevista ilmoituksen alaisista

tavaroista Tullille. Näistä tilanteista tavarahan ohjautuminen oikeaan tullimenettelyyn tai asian eteneminen mahdolliseen esitutkintaan ovat olleet sekä asiakkaan että tullivirkamiehen oikeusturvan kannalta ongelmallisia johtuen Rajavartiolaitoksen virkamiesten tullisäännöksistä tietämättömyydestä.

TULLILIITTO RY:N KANTA LAIN TOIMIVUUDESTA JA SOVELTAMISESTA

Tulliliitto ry lausuu kantanaan Rajavartiolaista 578/2005: Tulliliitto ry:llä ei ole kyseiseen lakiin muutosesityksiä. Lain soveltamisessa on kuitenkin Tullin henkilöstön kannalta paikallisesti esiintynyt ongelmia Rajavartiolaitoksen toimivaltuuksien käytössä. Tulliliitto ry edelleen korostaa jo lain valmisteluvaiheessa Tullin ja Rajavartiolaitoksen keskinäisessä yhteisymmärrysmuistiossa kirjattujen periaatteiden tärkeyttä. Lain soveltamisessa oleellinen osa on paikallisesti sovitulla Tullin ja Rajavartiolaitoksen keskinäisillä sopimuksilla. Tulliliitto ry:n kannalta laki ja laitosten ylimpien johtajien laatimat yhteisymmärryssopimuksessa ilmenevät periaatteet ovat perustana paikallisille sopimisille. Lain hengen ja tarkoituksen toteutumisiksi paikallissopimusten solmiminen ja sopimuksissa pitäytyminen ovat erityisen tärkeä osa lain soveltamista.

Tulliliitto ry

Helsinki 1.11.2007

Markku Kosonen
puheenjohtaja